

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Курс асистента стоматолога. Основи професійної гігієни порожнини рота
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра стоматології
Розробник(и)	Циганок Олександр Васильович, Личко Світлана Олександрівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (50 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Засвоєння основних принципів ергономіки, якісного тайм-менджменту під час стоматологічного прийому "в чотири руки". Опанування засобів та методик здійснення професійного гігієнічного догляду за порожниною рота.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Курс асистента стоматолога. Основи професійної гігієни порожнини рота.
Тема 1 Ергономіка стоматологічного прийому. Принцип роботи "в чотири руки". Техніка безпеки. Ергономіка стоматологічного прийому. Принцип роботи "в чотири руки". Техніка безпеки.

Тема 2 Асептика, антисептика. Дезінфекція. Асептика, антисептика. Дезінфекція.
Тема 3 Передстерилізаційна обробка. Стерилізація. Передстерилізаційна обробка. Стерилізація.
Тема 4 Обладнання стоматологічного кабінету. Обладнання стоматологічного кабінету.
Тема 5 Інструментарій лікаря-стоматолога. Інструментарій лікаря-стоматолога.
Тема 6 Матеріали, що використовуються на стоматологічному прийомі. Матеріали, що використовуються на стоматологічному прийомі.
Тема 7 Основна медична документація стоматологічного прийому. Зубні формули. Основна медична документація стоматологічного прийому. Зубні формули.
Тема 8 Організація робочого місця лікаря-стоматолога. Основні маніпуляції. Організація робочого місця лікаря-стоматолога. Основні маніпуляції.
Тема 9 Асистування на терапевтичному прийомі. Асистування на терапевтичному прийомі.
Тема 10 Асистування під час ендодонтичного лікування. Асистування під час ендодонтичного лікування.
Тема 11 Асистування на ортопедичному прийомі. Асистування на ортопедичному прийомі.
Тема 12 Асистування на хірургічному прийомі. Асистування на хірургічному прийомі.
Тема 13 Асистування на прийомі пацієнтів дитячого віку. Асистування на прийомі пацієнтів дитячого віку.
Тема 14 Асистування на ортодонтічному прийомі. Асистування на ортодонтічному прийомі.
Тема 15 Обладнання та інструментарій для здійснення професійної гігієни. Обладнання та інструментарій для здійснення професійної гігієни.
Тема 16 Методики професійної гігієни. Показання та протипоказання до їх застосування. Методики професійної гігієни. Показання та протипоказання до їх застосування.

Тема 17 Навчання пацієнтів гігієнічному догляду за порожниною рота. Навчання пацієнтів гігієнічному догляду за порожниною рота.
Тема 18 Дифзалік Дифзалік

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

RH1	Знати основні принципи асистування на стоматологічному прийомі.
RH2	Проводити обстеження хворих, діагностику захворювань порожнини рота за допомогою цифрових технологій.
RH3	Проводити професійну гігієну стоматологічних хворих.
RH4	Проводити профілактичні заходи стоматологічним хворим.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Ергономіка стоматологічного прийому. Принцип роботи "в чотири руки". Техніка безпеки.
Пр1 "Ергономіка стоматологічного прийому. Принцип роботи "в чотири руки". Техніка безпеки." (денна) Основні принципи ергономіки. Ергономіка стоматологічного прийому. Робота в "дві руки" та робота в "чотири руки". Основні норми техніки безпеки. Санітарно-епідемічні вимоги стоматологічного прийому.
Пр2 "Ергономіка стоматологічного прийому. Принцип роботи "в чотири руки". Техніка безпеки." (денна) Основні принципи ергономіки. Ергономіка стоматологічного прийому. Робота в "дві руки" та робота в "чотири руки". Основні норми техніки безпеки. Санітарно-епідемічні вимоги стоматологічного прийому.
Тема 2. Асептика, антисептика. Дезінфекція.
Пр3 "Асептика, антисептика. Дезінфекція." (денна) Поняття "асептики" та "антисептики". Основні методи асептики та антисептики. Дезінфекція: класифікація, методи, засоби. Основні регламентуючі документи.
Тема 3. Передстерилізаційна обробка. Стерилізація.
Пр4 "Передстерилізаційна обробка. Стерилізація." (денна) Методики передстерилізаційної обробки стоматологічного інструментарію. Етапи передстерилізаційної обробки стоматологічного інструментарію. Різновиди стерилізації. Режимми стерилізації.

Пр5 "Передстерилізаційна обробка. Стерилізація." (денна) Методики передстерилізаційної обробки стоматологічного інструментарію. Етапи передстерилізаційної обробки стоматологічного інструментарію. Різновиди стерилізації. Режими стерилізації.
Тема 4. Обладнання стоматологічного кабінету.
Пр6 "Обладнання стоматологічного кабінету." (денна) Обладнання робочого місця лікаря-стоматолога. Обладнання робочого місця асистента стоматолога. Організація роботи стоматологічної клініки.
Тема 5. Інструментарій лікаря-стоматолога.
Пр7 "Інструментарій лікаря-стоматолога." (денна) Склад оглядового лотка лікаря-стоматолога. Склад лотка для лікування стоматологічного пацієнта. Терапевтичний, хірургічний, ортопедичний, ортодонтичний набір інструментів.
Пр8 "Інструментарій лікаря-стоматолога." (денна) Склад оглядового лотка лікаря-стоматолога. Склад лотка для лікування стоматологічного пацієнта. Терапевтичний, хірургічний, ортопедичний, ортодонтичний набір інструментів.
Тема 6. Матеріали, що використовуються на стоматологічному прийомі.
Пр9 "Матеріали, що використовуються на стоматологічному прийомі." (денна) Основні пломбувальні матеріали: класифікація, фізико-хімічні властивості. Основні відтискні матеріали: класифікація, фізико-хімічні властивості. Шовний та перев'язувальний матеріал. Умови зберігання різноманітних стоматологічних матеріалів.
Пр10 "Матеріали, що використовуються на стоматологічному прийомі." (денна) Основні пломбувальні матеріали: класифікація, фізико-хімічні властивості. Основні відтискні матеріали: класифікація, фізико-хімічні властивості. Шовний та перев'язувальний матеріал. Умови зберігання різноманітних стоматологічних матеріалів.
Тема 7. Основна медична документація стоматологічного прийому. Зубні формули.
Пр11 "Основна медична документація стоматологічного прийому. Зубні формули." (денна) Історія хвороби стоматологічного пацієнта. Правила ведення форми 043/о. Отримання інформованої згоди на лікування. Медичні інформаційні системи. Основні міжнародні зубні формули.
Тема 8. Організація робочого місця лікаря-стоматолога. Основні маніпуляції.
Пр12 "Організація робочого місця лікаря-стоматолога. Основні маніпуляції." (денна) Підготовка робочого місця перед здійсненням терапевтичних, ортопедичних, хірургічних та ортодонтичних маніпуляцій. Положення лікаря та асистента по відношенню до пацієнта. Економія робочого часу. Способи зменшення робочого навантаження на персонал.
Тема 9. Асистування на терапевтичному прийомі.

Пр13 "Асистування на терапевтичному прийомі." (денна) Підготовка пацієнта до терапевтичного лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час терапевтичного прийому.
Тема 10. Асистування під час ендодонтичного лікування.
Пр14 "Асистування під час ендодонтичного лікування." (денна) Підготовка пацієнта до ендодонтичного лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час ендодонтичного лікування.
Тема 11. Асистування на ортопедичному прийомі.
Пр15 "Асистування на ортопедичному прийомі." (денна) Підготовка пацієнта до ортопедичного лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час ортопедичного прийому.
Тема 12. Асистування на хірургічному прийомі.
Пр16 "Асистування на хірургічному прийомі." (денна) Підготовка пацієнта до хірургічного лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час хірургічного прийому.
Тема 13. Асистування на прийомі пацієнтів дитячого віку.
Пр17 "Асистування на прийомі пацієнтів дитячого віку." (денна) Підготовка пацієнта дитячого віку до лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час прийому пацієнта дитячого віку.
Тема 14. Асистування на ортодонтичному прийомі.
Пр18 "Асистування на ортодонтичному прийомі." (денна) Підготовка пацієнта до ортодонтичного лікування: розміщення, підбір нахилу крісла, налаштування освітлення. Розташування необхідного інструментарію та матеріалів. Основні маніпуляції асистента під час ортодонтичного прийому.
Тема 15. Обладнання та інструментарій для здійснення професійної гігієни.
Пр19 "Обладнання та інструментарій для здійснення професійної гігієни." (денна) Огляд основного обладнання для здійснення професійної гігієни. Скелери: різновиди, технічні характеристики. Система для повітряно-абразивного професійного чищення зубів. Інструментарій для очищення зубного нальоту та полірування емалі.

Пр20 "Обладнання та інструментарій для здійснення професійної гігієни." (денна) Огляд основного обладнання для здійснення професійної гігієни. Скелери: різновиди, технічні характеристики. Система для повітряно-абразивного професійного чищення зубів. Інструментарій для очищення зубного нальоту та полірування емалі.
Тема 16. Методики професійної гігієни. Показання та протипоказання до їх застосування.
Пр21 "Методики професійної гігієни. Показання та протипоказання до їх застосування." (денна) Механічне зняття зубних відкладень. Зняття зубного каменю із застосуванням ультразвуку. Професійна гігієна порожнини рота за допомогою систем "Air Flow". Зняття зубного нальоту різноманітного походження.
Пр22 "Методики професійної гігієни. Показання та протипоказання до їх застосування." (денна) Механічне зняття зубних відкладень. Зняття зубного каменю із застосуванням ультразвуку. Професійна гігієна порожнини рота за допомогою систем "Air Flow". Зняття зубного нальоту різноманітного походження.
Тема 17. Навчання пацієнтів гігієнічному догляду за порожниною рота.
Пр23 "Навчання пацієнтів гігієнічному догляду за порожниною рота." (денна) Індивідуальний підбір засобів гігієни. Зубні щітки: класифікація, показання та протипоказання до застосування. Зубні пасти: класифікація, показання та протипоказання до застосування. Методики чищення зубів: показання та протипоказання до застосування. Навчання комплексному гігієнічному догляду за ротовою порожниною.
Пр24 "Навчання пацієнтів гігієнічному догляду за порожниною рота." (денна) Індивідуальний підбір засобів гігієни. Зубні щітки: класифікація, показання та протипоказання до застосування. Зубні пасти: класифікація, показання та протипоказання до застосування. Методики чищення зубів: показання та протипоказання до застосування. Навчання комплексному гігієнічному догляду за ротовою порожниною.
Тема 18. Дифзалік
Пр25 "Дифзалік" (денна) Дифзалік

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН2	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН3	Практикоорієнтоване навчання
МН4	Самостійне навчання

МН5	Електронне навчання
МН6	Кейс-орієнтоване навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчого мислення.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно-, практико- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом практичних занять, самонавчання. Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій. Навчання на основі досліджень спонукає до розвитку визначеності та наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
НД2	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД3	Підготовка до підсумкового контролю
НД4	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД5	Виконання групового практичного завдання
НД6	Підготовка до поточного контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання
МФО2 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів
МФО3 Розв'язування клінічних кейсів	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформувані необхідні для подальшої трудої діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці
МФО4 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань

МФО5 Самооцінка поточного рівня знань	Метод ефективної самоперевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Дозволяє перевірити результати навчання по завершенню дисципліни під час підготовки до дифзаліку.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань і практичних вмінь
--	---	---	---

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Диференційований залік	Складання диференційованого заліку. До складання допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування, захистили історію хвороби.	Відповідно до розкладу	Здобувач може отримати 80 балів за іспит. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент - 48 балів
МСО2 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень знань по завершенню дисципліни.	Підсумкове комп'ютерне тестування по завершенню курсу	Є допуском до складання заліку. За підсумкове тестування студент отримує максимально 10 балів, мінімально - 6 балів.
МСО3 Оцінювання рівня теоретичної підготовки	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття

МСО4 Виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з різноманітних невідкладних станів.	На останньому занятті з дисципліни студент має успішно скласти перелік практичних навичок	Є обов'язковим для допуску до іспиту. Студент отримує максимально - 30 балів, мінімально - 18 балів
--	---	---	---

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
П'ятий семестр вивчення		200 балів	
МСО1. Диференційований залік		80	
		80	Ні
МСО2. Підсумкове тестування		10	
		10	Ні
МСО3. Оцінювання рівня теоретичної підготовки		80	
		80	Ні
МСО4. Виконання практичних навичок та маніпуляцій		30	
		30	Ні

При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального семестру обраховується середнє арифметичне поточної успішності студента (сума оцінок за кожне практичне заняття поділяється на кількість занять). Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за рівень теоретичної підготовки на практичних заняттях протягом навчального семестру – 80, мінімальна - 48. Кількість балів за рівень теоретичної підготовки студента розраховується за формулою: $80 \times \text{середнє арифметичне поточного навчання}$ та / 5. Атестаційні заходи складаються з підсумкового тестування, виконання практичних навичок і дифзаліку. За підсумкове тестування студент отримує максимально 10 балів: «5» - 10 балів, «4» - 8 балів, «3» - 6 балів, «2» - 0 балів, мінімальна кількість балів - 6 балів. За виконання практичних навичок і маніпуляцій студент отримує: «5» - 30 балів, «4» - 24 балів, «3» - 18 балів, «2» - 0 балів, максимальна кількість балів - 30 балів, мінімальна - 18 балів. Практико-орієнтований дифзалік. Студент допускається до дифзаліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів: 48 балів за рівень теоретичної підготовки під час практичних занять, 6 балів за тестування та 18 балів за виконання практичних навичок і маніпуляцій. Практико-орієнтований дифзалік проводиться відповідно до тематичного плану циклу на останньому занятті і складається з теоретичного питання, питання практичної підготовки, та вирішення клінічного кейсу. За теоретичне питання

студент отримує: «5» - 40 балів, «4» - 35 балів, «3» - 24 бали, «2» - 0 балів, максимальна кількість балів - 40 балів, мінімальна - 24 балів. За питання практичної підготовки студент отримує: «5» - 20 балів, «4» - 18 балів, «3» - 12 бали, «2» - 0 балів, максимальна кількість балів - 20 балів, мінімальна - 12 балів. За вирішення клінічного кейсу студент отримує: «5» - 20 балів, «4» - 18 балів, «3» - 12 бали, «2» - 0 балів, максимальна кількість балів - 20 балів, мінімальна - 12 балів. Дифзалік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (захист студентської наукової робота 10 балів, виступ на конференції, стендова доповідь на конференції, тези доповідей - 5 балів). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів. Передбачена можливість перезарахування балів, отриманих за системою неформальної освіти відповідно до Положення. Оцінка за дисципліну складається з поточної навчальної діяльності і атестаційних заходів, максимально 200 балів, мінімально – 120.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди, бази даних епідеміологічних обстежень
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН4	Фантоми і муляжі, стоматологічне обладнання, інструментарій
ЗН5	Стоматологічні кабінети кафедри і лікувальних установ згідно договорів про співпрацю
ЗН6	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, тощо)
ЗН7	Програмне забезпечення
ЗН8	Стоматологічне обладнання і устаткування (установки, інструментарій, розхідні стоматологічні матеріали і ін.)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Кулигіна В. М. Пропедевтика терапевтичної стоматології : навч. посіб. / авт. кол. : В. М. Кулигіна, Л. Ф. Горзов, І. Ю. Гангур ; рец. С. Б. Костенко. – Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2021. – 282 с. : іл., табл. – Бібліогр. в тексті.
2	Пропедевтика ортопедичної стоматології: підручник / П.С. Фліс, Г.П. Леоненко, І.А. Шинчуковський та ін. — 2-е видання
Допоміжна література	
1	Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.М. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін. — 2-е видання
2	Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка [Текст] : підручник / Н. М. Касевич ; за ред. В.І. Литвиненка. — 7-е вид., виправл. — К. : Медицина, 2017. — 424 с. + Гриф МОЗ.

3	Taras Palii, Olexandr Tsyhanok THE “CHAIRSIDE” CONCEPT IN THE TREATMENT OF ORTHOPEDIC DENTAL PATHOLOGY (LITERATURE REVIEW). Eastern Ukrainian Medical Journal. 2025. 13 (2). С. 397-406 DOI: 10.21272/eumj.2025;13(2):397-406.
4	Личко С.О., Зелінська-Любченко К.О., Мороз Л.В., Стахова Л.Л. Аномалії вуздечок губ і язика як медико-логопедична проблема. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2023. 94. С. 55-59 DOI: 10.31392/NPU-nc.series5.2023.94.11.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Інституційний репозитарій СумДУ - http://essuir.sumdu.edu.ua/?locale=uk
2	Бібліотека СумДУ - http://library.sumdu.edu.ua/
3	Наукові ресурси України - http://www.nbuv.gov.ua/node/1539
4	Національна наукова медична бібліотека України - https://library.gov.ua/
5	PubMed Central® (PMC) - https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/about/userguide